

DOI: <https://doi.org/10.36719/2663-4619/122/55-59>

Aytac Həzizadə

Lənkəran Dövlət Universiteti

magistrant

<https://orcid.org/0009-0003-2667-4919>

aitajj.21@gmail.com

Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində tədrisin metodikası

Xülasə

Məktəbəqədər təhsil milli təhsil sisteminin ilkin və ayrılmaz hissəsidir. Məktəbəqədər təhsilin inkişafı dövlət tərəfindən tənzimlənməli, əsasən hökumət tərəfindən təşkil edilməlidir. Ailənin tərbiyə fəaliyyətinə mühüm dəstək verən məktəbəqədər təhsil uşağın müstəqil və kamil bir varlıq kimi cəmiyyətə tam inteqrasiyası üçün formalaşmasına və tarazlı inkişafına kömək edir. Məktəbəqədər təhsilin əsas məqsədi uşaqları təlim mühiti ilə yaxından tanış etmək, bacarıqları stimullaşdırmaq, yaradıcılıq potensialının formalaşmasına və onların balanslaşdırılmış inkişafına kömək etməkdir.

Məqalədə məktəbəqədər təhsil müəssisələrində tədrisin metodikası barədə məlumat verilmişdir. Məktəbəqədər təhsilin həyata keçirilməsi məktəbəqədər uşaqların fiziki və əqli inkişafının xüsusiyyətlərindən və maraqlarından çıxış etməlidir. Hərtərəfli məktəbəqədər təhsil proqramı gələcək təhsilə inteqrasiyalı hazırlığı inkişaf etdirmək üçün mühüm və ilkin bacarıqları özündə birləşdirir. Uşağın çoxşaxəli inkişafı üçün zəruri olan mühit valideynlər, ailə, təhsil müəssisələri və dövlət tərəfindən birgə yaradılmalıdır. Buna uyğun olaraq, hər bir insan bu sahənin əhəmiyyətini tam dərk etməli, uşaqların erkən yaşda təhsil və inkişafının təşviq edilməsinin qayğısına qalmalıdır.

Açar sözlər: məktəbəqədər təhsil, məktəbəqədər uşaqlar, təhsil proqramı, təhsil fəaliyyəti, uşaq bağçası

Aytaj Hazizade

Lankaran State University

Master's student

<https://orcid.org/0009-0003-2667-4919>

aitajj.21@gmail.com

Methodology of Teaching in Preschool Educational Institutions

Abstract

Preschool education is a primary and integral part of the national education system. The development of preschool education should be regulated by the state and mainly organized by the government. Preschool education, which provides significant support to the educational activities of the family, contributes to the formation and balanced development of the child for full integration into society as an independent and complete being. The main goal of preschool education is to familiarize children with the learning environment, stimulate skills, form creative potential, and contribute to their balanced development. The article provides information on the methodology of teaching in preschool educational institutions. The implementation of preschool education should proceed from the characteristics and interests of the physical and mental development of preschool children. A comprehensive preschool education program combines important and initial skills to develop integrated readiness for future education. The environment necessary for the multifaceted development of the child should be created jointly by parents, families, educational institutions, and the state. Accordingly, every person should fully understand the importance of this area and take care to promote the education and development of children at an early age.

Keywords: preschool education, preschool children, educational program, educational activity, kindergarten

Giriş

Məktəbəqədər təhsilin həyata keçirilməsi uşaqların fiziki və əqli inkişafının xüsusiyyətlərindən və maraqlarından çıxış etməli, onların şəxsi ləyaqətinə hörmət edilməli, fikirləri dinlənilməli, hər bir məktəbəqədər uşağa bərabər münasibət göstərilməli, ailə, sosial və mədəni həyatda iştiraka həvəsləndirilməli və istiqamətləndirilməli, həmçinin hərtərəfli inkişafına kömək edilməlidir.

Məktəbəqədər təhsil proqramının qaydalarına uyğun olaraq praktikaya və təcrübəyə əsaslanan müvafiq sahə üzrə təhsil fəaliyyətinin düzgün təşkili uşaqların potensialının inkişafı istiqamətində həlledici əhəmiyyət kəsb edir. Məktəbəqədər təhsil, uşaqların ibtidai məktəbə daxil olmasından əvvəl 3 yaşdan 6 yaşa qədər olan təhsil mərhələsinə aiddir. Bu dövr uşaqların emosional, sosial və fiziki inkişafı üçün çox vacibdir. Uşaq bağçası seçərkən təhlükəsizlik və təhsil keyfiyyəti ilə yanaşı, məsafə də nəzərə alınmalıdır. Ətraf mühit, tədris, təhlükəsizlik və yaşayış yerinə yaxınlıq baxımından ehtiyaclarla cavab verən keyfiyyətli məktəb seçmək təkcə keyfiyyəti təmin etmir, həm də vaxt itkisinin qarşısını alır. Erkən uşaqlıq dövründə öyrənmə metodları təlim məqsədlərinə nail olmaq üçün istifadə olunan üsullardır. Öyrənmə metodları təlim şəraitində qarşıya qoyulmuş məqsədlərə nail olmaq üçün riayət olunmalı üsullardır.

Tədqiqat

Məktəbəqədər təhsil tədris sisteminin ilk formal mərhələsidir və uşaqların hərtərəfli inkişafında həlledici rol oynayır. Məhz bu illər ərzində gələcək təhsil üçün ilkin təməl qoyulur və əsas bacarıqların inkişafı təşviq edilir. “Məktəbəqədər dövr uşağın psixoloji inkişafının və şəxsiyyətinin formalaşmasının əsas mərhələsini təşkil edir” (Məmmədova, 2025, p. 21). Məktəbəqədər təhsildə uşaqlar təbii maraq və öyrənmək istəyini stimullaşdırmaq üçün nəzərdə tutulmuş fəaliyyətlərdə iştirak edirlər. Ölkəmizdə məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin tənzimlənməsi məqsədilə mühüm normativ aktlar qəbul edilmişdir. 19 yanvar 2018-ci il tarixli *Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə qəbul Qaydasının* təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarında müvafiq məsələlər öz əksini tapmışdır (Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə, 2018).

Məktəbəqədər təhsilin ən mühüm məqsədlərindən biri tənqidi düşünmə bacarıqlarını və intellektual marağı stimullaşdırmaqdır. Məktəbəqədər təhsil uşaqlara öz duyğularını anlamağa və idarə etməyə kömək edir. Məktəbəqədər təhsil mühitində uşaqlar həmyaşıdları və böyüklərlə ünsiyyət qurmağı öyrənirlər. Məktəbəqədər fəaliyyətlər uşaqların qabiliyyət və bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün nəzərdə tutulmuşdur. Təhsil köməkçiləri məktəbəqədər təhsilin məqsədlərinin həyata keçirilməsində həlledici rol oynayır. Onlar təhlükəsiz və qayğıkeş öyrənmə mühiti təmin etmək üçün ibtidai sinif müəllimləri ilə birlikdə işləyirlər. “Nəzərə alsaq ki, müəllimlər təhsil prosesi boyu müxtəlif xüsusi təhsil metodlarından istifadə etməkdənsə, müəyyən texnikalarda israrlıdırlar, müəllimlərin xüsusi təhsil metodları ilə daha yaxından tanış ola biləcəyi mühitlər yaratmaq və bu üsulları praktiki şəkildə öyrətmək lazımdır” (Güven, 2013, p. 46). Buna görə də əsas diqqət bu problemin yarandığı mərhələnin müəyyən edilməsinə yönəldilməlidir.

Məktəbəqədər yaşda olan uşağın əqli inkişafının əsasını emosional mədəniyyətin təkmilləşdirilməsi, nitqin inkişafı, dünyagörüşünün genişləndirilməsi, təbiət hadisələri və sosial həyat haqqında biliklərin toplanması təşkil edir. Eyni zamanda, məktəbəqədər yaşlı uşaqların biliklərlə zənginləşdirilməsi psixi proseslərin və müxtəlif fəaliyyət növlərinin inkişafı üçün əsas şərtlərdən biri kimi dəfələrlə vurğulanmışdır. Beləliklə, uşağın ümumi inkişafında və onun məqsədyönlü öyrənilməsi prosesində bilik komponentinin prioritetliyi qeyd edilməlidir. Müasir məktəbəqədər pedaqogikada təhsil müəssisələrində tərbiyə işinin təşkili problemi xüsusi yer tutur.

Məktəbəqədər dövr insanın həyatına təsir edəcək mühüm təməllərin qoyulduğu mərhələdir. “İdrak, fiziki, sosial, emosional və dil inkişafının sürətlə yetkinləşdiyi, uşaqların müxtəlif bacarıqlara yiyələndiyi, öyrənmənin davam etdiyi bu dövrdə fərdin yaşadığı şərait və mühit böyük əhəmiyyət kəsb edir” (Yalçın & Uzun, 2018, p. 43). Məktəbəqədər təhsil şagirdlərin akademik uğurlarını təmin etmək üçün onların səyahətində mühüm addımdır. Onun əsas missiyası uşaqları öyrənməyə həvəsləndirmək, özlərini təsdiq etməyə sövq etmək və şəxsiyyətlərini inkişaf etdirməkdir. Uşaqlar tədris prosesi zamanı müvafiq müəssisədə dostları ilə birlikdə öyrənir və bir yerdə yaşayırlar. Onlar şifahi nitqlərini inkişaf etdirir və ilkin yazı bacarıqlarını öyrənməyə başlayırlar.

Validəynlər tərəfindən uyğun olmayan məktəbəqədər təhsil seçilsə, tədrisin davamı çətinləşə bilər. “Məktəbəqədər təhsil metodları və proqramları çərçivəsində müxtəlif tədris üsullarından istifadə olunur” (İnan, 2011, p. 3). Məktəbəqədər təhsildə istifadə olunan spesifik tədris üsullarını araşdırmaq və onların mühüm xüsusiyyətlərini izah etmək bu sahənin inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Dünyada erkən uşaqlıq təhsilinin müxtəlif növləri mövcuddur. Burada hər bir metodun xüsusiyyətləri ilə yanaşı, ən çox istifadə olunan erkən uşaqlıq təhsili üsulları təqdim olunacaq. Müasir dövrdə məktəbəqədər təhsil müəssisələrində aşağıdakı tədris metodlarından istifadə edilir:

Montessori metodu.

Montessori metodu italyan həkim və pedaqoq Maria Montessori tərəfindən hazırlanmış bir üsuldur. Montessori metodu uşaqların özünütərbiyəsinin sərbəst şəkildə tam şəkildə istifadə edilməsi ideyasına əsaslanır. Montessori təhsili erkən uşaqlıq təhsilinin ən təmsil edici formasıdır. Montessori metodu 100 ildən artıqdır ki, dünyanın 140-dan çox ölkəsində istifadə olunur. Montessori təhsilinin məqsədi müstəqil, bacarıqlı, mərhəmətli və məsuliyyətli fərdlər yetişdirməkdir. Eyni zamanda, Montessori metodu həm də uşaqlarda ömürboyu öyrənmək istəyini inkişaf etdirməyə istiqamətləndirmək məqsədi daşıyır. Tədris materialları da uşaqların elmi müşahidələrinin nəticələri əsasında hazırlanır. Montessori metodu marağı stimullaşdıran oyuncaqları tədris materialları ilə birləşdirərək uşaqları fəal öyrənməyə həvəsləndirən mühit yaradır. Bir çox məktəblərdə eyni otaqda müxtəlif yaşlarda olan uşaqlar da bilərəkdən sosial bacarıqlar, əməkdaşlıq və şəfqət tərbiyə olunur. “Montessori metodunda uşaqlar tədris zamanı yaradıcı seçimlər edir və yüksək təlim keçmiş müəllim isə prosesi istiqamətləndirmək üçün yaşa uyğun fəaliyyətlər təklif edirlər” (What is Montessori Education, 2025).

Steiner metodu.

Steiner metodu və ya Valdorf metodu Almaniya və Avstriyada çalışmış xorvat əsilli filosof Rudolf Steiner tərəfindən hazırlanmış təhsil metodudur. “Valdorf məktəbləri insanların təbiətlə təmasda ola biləcəyi yerlərdə tikilir” (Kotaman, 2009, p. 181). Steiner təhsilində 0–21 yaş arası uşaqlar yeddi illik dövrlərə bölünür və təhsil inkişafın hər mərhələsinə uyğunlaşdırılır. 0–7 yaş arası uşaqlara erkən uşaqlıq təhsili verilir ki, bu da zehni deyil, əllərin və ayaqların hərəkəti ilə bədənin inkişafına daha çox əhəmiyyət verir. Bu dövrdə uşaqlara hərf və rəqəmlərin öyrədilməsinə nadir hallarda rast gəlinir. Televiziya, DVD və şəkilli kitablar nadir hallarda təhsilə daxil edilir, çünki uşaqlar hələ də çox vaxt keçirirlər. Steiner metodunda başqalarını dinləməklə təxəyyül və konsentrasiya inkişaf etdirilir.

Yokomine təhsil metodu.

Yokomine təhsil metodu Yaponiyada yaranan başqa bir erkən uşaqlıq təhsili üsuludur. Onu uşaq bağçası idarə edən Yokomine Yoşifumi hazırlayıb. Yokomine təhsil metodunda hər uşağın öz potensialı var, yaxşı olmayan bir uşaq yoxdur və uşaqlara öz fitri taleyini tam şəkildə həyata keçirməyə kömək etmək lazımdır. Metod uşağın potensialını üzə çıxaran üç şeyə – zehni güc, fiziki güc və öyrənmə qabiliyyətinə diqqət yetirir. Əsas diqqət uşaqların hər şeyi təkbəşinə etməsinə yönəldilir. Məqsəd uşaqların fitri potensialını ortaya çıxarmaq, eyni zamanda onlara müstəqil olmağa, düşünməyi, qərar qəbul etməyi və özləri üçün hərəkət etməyi öyrənməyə kömək etməkdir. Bu metodda “uşaqlar idrak bacarıqlarını inkişaf etdirirlər, başqalarını təqlid edərək öyrənirlər” (Karnes, 2013).

Reggio Emilia metodu.

Reggio Emilia metodu dünyanın aparıcı erkən uşaq təhsili üsullarından biridir. İtaliyanın şimalındakı Reggio Emilia şəhərindən yaranan bu erkən uşaq təhsili o qədər məşhurdur ki, hətta Amerikanın böyük korporasiyaları tərəfindən də məktəbəqədər təhsil müəssisələrində mənimsənilir. Reggio Emilia metoduna görə, əgər qrupda 100 uşaq varsa, onların hər birinin özünəməxsus şəxsiyyəti və potensialı var. Bu təhsil metodunda böyüklərin onlara öyrətməsindən çox, uşaqların öz təcrübələri vasitəsilə öyrənmə üsuludur. Bu təhsil metodu tədris materialları və ya tədris ixtisasları tələb etmir, əksinə, hər bir uşağın fərdiliyini və iradəsini qiymətləndirir. Reggio Emilianın fikrincə, uşaq böyümə prosesində onun inkişafına mane olan bir divarla qarşılaşır. “Bu divar köhnəlmiş və sərt qaydalardan, böyüklər tərəfindən qəbul edilən, lakin uşaqlar tərəfindən çətin başa düşülən davranış nümunələrindən və köhnəlmiş ənənəvi təhsil metodlarından ibarətdir” (Aslan, 2005, p. 77).

Reggio Emilia metodunda uşaqların bir-biri ilə hər şeyi müzakirə etməsi önəmli əhəmiyyət kəsb edir. Onların özləri üçün qərar qəbul etmələrinə şərait yaratmaqla uşaqların düşüncə və ünsiyyət bacarıqları inkişaf etdirilir. Qruplar yaratmaq və birlikdə işləmək yolu ilə uşaqlardan tək-cə müstəqillik deyil, həm də əməkdaşlıq, digər insanların fikirlərini dinləmək və lazım gəldikdə onları özündə cəmləşdirməyi gözləmək olar. Böyüklər uşaqlara qərar qəbul etmələrinə kömək etmək üçün ümumi istiqamət verməklə dəstəkləyici rol oynaya bilirlər. Uşaqların müxtəlif insanlar və əşyalarla ünsiyyət qura biləcəyi bir mühit yaratmaq da yalnız böyüklərin edə biləcəyi bir işdir.

Doman metodu.

Doman metodunu erkən uşaqlıq təhsili üzrə dünya şöhrətli alim olan Qlinn Doman hazırlayıb. Doman İnsan Potensialının Nailiyyəti İnstitutunun yaradıcısıdır və 50 ildən artıqdır ki, 20.000-dən çox ailə ilə işləyir. Qlinn Domanın tədqiqatları 100-dən çox ölkəni əhatə edib.

Onun uşaq beyni ilə bağlı araşdırması müvafiq sahənin inkişafına öz töhfəsini vermişdir. Alimin araşdırması zamanı 0–6 yaş arasında uşaqların beyninin sürətlə inkişaf etdiyini və bu dövrdə müvafiq stimullaşdırmanın beynin daha da inkişafını dəstəklədiyini ortaya çıxıb. “Doman bildirdi ki, ilk altı yaş dövrü əslində bir dahinin yarandığı dövrdür” (Əliyeva, 2020, p. 91). Doman metodu fleş kartlar, xüsusi kartlar və məşqlər vasitəsilə uşaqların gözlərini, qulaqlarını, əllərini və ayaqlarını stimullaşdırır. Uşaqlara kiçik yaşlarından hərflərin və rəqəmlərin öyrədildiyi Doman metodu onların mühakimə və qavrama qabiliyyətinin inkişaf etməsinə mühüm təsir göstərir.

Piramida metodu.

Piramida metodu dünyada ən yüksək uşaq xoşbəxtliyi reytinginə (UNICEF sorğusuna görə) sahib olan Hollandiyada yaranan erkən uşaqlıq təhsili metodudur. 1994-cü ildə Hollandiya hökumətinin təhsili qiymətləndirən Cito təşkilatı tərəfindən hazırlanmış bu metod müstəqil düşünmək və qərar qəbul etmək bacarığının inkişafına diqqət yetirir. “Piramida metodu uşaqların sosial-emosional inkişafını təşviq etmək və artırmaq üçün tədqiq edilmiş strategiyaların nəzərdən keçirilməsi ilə müəyyən edilmiş təcrübələri təklif edir” (Heifner et al., 2024, p. 4). Piramida metodu dörd anlayışa əsaslanan piramida şəklində qurulmuş təhsil metodudur: “uşaq muxtariyyəti”, “valideyn muxtariyyəti”, “dəstək” və “məsafə”.

Bu tədris metodu “uşaqların sərbəst oynamaq vaxtı”, “ətrafı ilə maraqlanmaq və oynayarkən öyrənmək vaxtı”, “valideynlərin uşaqlarını izləmək vaxtı” olmaqla mərhələlərlə qurulub. Məqsəd bu proqramlar vasitəsilə öyrənərək uşaqların müstəqilliyini və düşüncə bacarıqlarını təkmilləşdirməkdir. Bu təhsil metodunda məkan oyun növünə görə bölünür və uşaqlar oynamaq istədikləri əşyaları rezervasiya edirlər. Məsələn, tikinti blokları üçün guşə, şəkilli kitablar üçün guşə yaradılır. Bundan əlavə, müstəqilliyi inkişaf etdirmək üçün uşaqlara hər ay bir mövzu (ölçü, rəng, forma, nömrə) verilir.

İşii üslubunda Yapon dili təhsili.

Təhsil elmləri doktoru İsao İşii tərəfindən hazırlanmış İşii üslubunda Yapon dili təhsili sağ beynin sürətlə inkişaf etdiyi və yaddaşın xüsusilə güclü olduğu erkən uşaqlıq dövründə dil öyrənməyə diqqət yetirir. İşii üslubunda Yapon dili təhsili metoduna görə, dil düşüncənin təməlidir və dili başa düşmək bizim ifadə qabiliyyətimizi zənginləşdirir. Bu, həm də ünsiyyət bacarıqlarının inkişafına səbəb olur. Bu proqramda nümayiş etdirilən tədris materiallarından biri gözəl, ritmik yapon dilində yazılmış rəngarəng şəkil kitabıdır. Gündəlik olaraq bu şəkilli kitabı oxuyan uşaqda təbii olaraq anlama və düşüncə bacarıqları inkişaf edir.

Nikitin metodu.

Moskva ətrafında yaşayan Nikitin cütlüyü yeddi övladını böyüdərkən bu təcrübə əsasında erkən uşaqlıq təhsil sistemini hazırlayıb. 1985-ci ildə Nikitin metodunu özündə birləşdirən şəkilli kitab buraxıldı. Nikitin metodu maarifləndirici oyunlara və uşaqların təxəyyülünü inkişaf etdirən fəaliyyətlərə böyük əhəmiyyət verir və tikinti bloku oyununun xüsusilə təsirli olduğu bildirilir. Nikitin bloklarının hər tərəfi fərqli rəng və naxışa malikdir. Nikitin metodunda uşaqlar yaradıcılığını inkişaf etdirərək əşyaların prinsiplərini kəşf etmək üçün blokları birləşdirə bilirlər. “Valideynlər uşaqlara maraqlandıqlarını etməyə icazə verirdilər və çətinliklərdə onlara kömək edirdilər” (Eudi, 2025).

Bundan əlavə, ümumi ideya “uşaqları təhlükəyə məruz qoymamaq” və “çətin olandan çox, edə biləcəklərindən başlamaq” olsa da, Nikitin təhsili uşaqlara inanır. Eyni zamanda, onları təhlükəli təcrübələr və çətin sınaqlar qəbul etməyə təşviq edir. Bu cür yanaşmanı özündə birləşdirən erkən uşaqlıq təhsili metodları azdır və o, digərlərindən fərqli olan unikal təhsil metodu kimi diqqəti cəlb etmişdir.

Nəticə

Ümumiyyətlə, məktəbəqədər təhsil əsas təhsilin mühüm tərkib hissəsidir. Onun inkişafı uşaqların hərtərəfli, sağlam fiziki və əqli inkişafına təkan vermək, icbari təhsili universallaşdırmaq, xalqın ümumi keyfiyyətini yüksəltmək və hər cəhətdən orta dərəcədə firavan cəmiyyət qurmaq məqsədinə nail olmaq üçün çox vacibdir. Uşaqları üç yaşından qəbul edən uşaq bağçası onların məktəb karyerasının ilk mərhələsini təşkil edir. Məktəbəqədər təhsil müəssisələri sosiallaşma, muxtariyyət qurmaq və öyrənmə məkanıdır. Bu təhsil müəssisələrində hər bir fərdin tempinə və ehtiyaclarına uyğun davranmaq lazımdır. Unutmaq olmaz ki, uşaq bağçasında uşaq ailədən kənarda yeni bir mühit kəşf edir. Müəllimlər və ailə arasında müntəzəm və konstruktiv dialoq qurulur.

Müasir dövrdə məktəbəqədər təhsil müəssisələrində kommunikativ təlim modeli populyardır. Onun əsas prinsipi müəllim və uşaqların dialoq şəklində hərəkət etməsidir. Bu zaman müəllim qarşılıqlı əlaqəni istiqamətləndirir: əlverişli şəraiti təmin edir, şagirdin müəllimlə eyni statusda olmadığını nəzərə alaraq dialoq tərəfdaşları arasında bərabərliyi qorumaq üçün ortaya çıxan maneələri azaltmağa kömək edir.

Ədəbiyyat

1. Aslan, A. G. D. (2005). Məktəbəqədər təhsildə Reggio Emilia yanaşması. *Çukurova Universiteti Sosial Elmlər İnstitutu Jurnalı*, 14(1), 75–84.
2. Eudi. (2025). 0-dan 3 yaşa qədər uşaqların erkən inkişafı üçün istifadə olunan metodiklar. <https://www.eudi.az/meqale/etrafli/514>
3. Əliyeva, K. (2020). Təlim prosesində autizmlı uşaqların öyrədilməsinin imkan və yolları. *Elmi İş: International Scientific Journal*, 10(59), 59–62. <https://doi.org/10.36719/2686-8169/59/89-92>
4. Güven, G. (2013). Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin müəllimlərinin istifadə etdikləri tədris metodları haqqında fikirləri. *Erciyes University Journal of Social Sciences Institute*, 1(34), 25–49.
5. Heifner, A., Thelen, J., Marvin, C., Dorsey, E., Damme, A., & Peterson, R. (2024). *NeMTSS research brief: Pyramid model for early childhood education* (Updated by R. Hollie & A. L. Witte). Nebraska Multi-tiered System of Support (NeMTSS).
6. İnan, H. Z. (2011). Məktəbəqədər təhsildə xüsusi tədris metodları (Red. F. Alisinanoğlu). *İçində Məktəbəqədər təhsil və məktəbəqədər təhsil proqramı* (23 s.). Pegem Nəşriyyatı.
7. Karnes, B. (2013). Yokomine method. <https://prezi.com/oarrqo02hhio/yokomine-method/>
8. Kotaman, A. G. D. H. (2009). Rudolf Steiner və Waldorf Məktəbi. *Van Yüzüncü Yıl Universiteti Təhsil Fakültəsi Jurnalı*, 6(1), 174–194.
9. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə qəbul qaydasının təsdiqi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı. (2018). <https://e-qanun.az/framework/37725>
10. Məmmədova, Y. (2025). Məktəbəqədər dövrdə oyun və ünsiyyətin inkişafetdirici rolu. *Elmi İş: International Scientific Journal*, 19(8), 20–23.
11. Yalcin, V., & Uzun, H. (2018). Bəzi dəyişənlərə görə məktəbəqədər müəllimlərin tədris metod və texnikalarından istifadə səviyyələrinin araşdırılması (Kilis və Qaziantep nümunəsi). *Erkən Uşaqlıq Təhsili Araşdırmaları Beynəlxalq Jurnalı*, 3(2), 42–54.
12. What is Montessori Education? (2025). <https://montessori-nw.org/about-montessori-education>

Daxil oldu: 26.04.2025

Qəbul edildi: 15.09.2025